

EMPL juhatuse koosolek

Viiratsi Saeveski/ veebis osalemise võimalusega

08.02.2023, 14.00-17.00

Osales 14 juhatuse liiget: Ando Jukk, Jüri Külvik, Linnar Pärn, Tõnu Saaber (veeb), Lauri Raid (veeb), Martti Kork (veeb), Rain Pärn (veeb), Raul Kirjanen (veeb), Mait Kaup (veeb), Margus Kohava, Ivar Dembovski, Marko Kajandu, Raul Kirjanen (veebis), Silver Rõõmussaar

Tegevmeeskond: Henrik Välja, Kerli Alliksaar, Kadri Lainas, Jaan Lindmäe, Johanna Odes, Helena Täär

PÄEVAKORD:

1. Infod ja tegevuste ülevaade
2. MAK 2030 protsess
3. Kommunikatsioonitegevuste ülevaade
4. Õppereiside arutelu 2023
5. Süsiniku sidumise sertifitseerimise määruse eelnõu
6. EMPL tööühmade töö

1. Infod ja tegevuste ülevaade

- Toimus Põhja- ja Baltimaade puidutööstuse liitude töökohtumine EU suunaliste kommunikatsioonisõnumite sõnastamiseks ja võimalike toetajate kaardistamiseks EU parlamendis – ühiste tegevuste planeerimise koosolek märtsi lõpus. Praegu tegeleme ühiste sõnumite sõnastamisega. Meie seisukohad on kõik sarnased ja sisendiks
- Toimus Metsaseltsi üldkoosolek ja juhatuse koosolek
 - Juhatusest kutsuti tagasi Aigar Kallas (RMK), Katri Ots (EMÜ), Gunnar Reinapu (Erametsakeskus). Sellega ka Erametsakeskuse tegevus Metsaseltsis lõppes.
 - Uute juhatuse liikmetena valiti Mikk Marran (RMK) ja Marek Metslaid (EMÜ)
 - Tegevuste planeerimine 2023: visioonikonverents 19.04 (programm on koostamisel), kutsevõistlused, Metsarahva päev, Raiespordi MM, teaduskommunikatsiooni tegevused – esimene värbamise voor kukkus läbi kuid nüüd osakoormusega tööle asunud Maaülikooli teadur Jürgen Aosaar.
 - Arutati KIK hankes osalemist ajakirja „Eesti Mets“ välja andmiseks - peaks kindlasti organiseerima, et sinna tuleks mõistlikke pakkumisi. Äripäeval ja Metsaseltsil koos läheb üks pakkumine.
- Puidukoda soovib liikmelisuse peatada üheks aastaks alates II kvartal 2023. Põhikirjaline õigus. Natuke seotud liikmemaksude tõusuga ja majanduslikult keerulise ajaga. Esimese kvartali liikmemaksu maksavad, aga siis võtavad pausi.

- Kas pausil ettevõtte peaks saama ka peatatud aja jooksul EMPL infokirju ja muud infot? Ei võetud selles osast otsust vastu.
- KIK taotlusvoor 2023 veebruaris, ilmselt tuleb ka sügisel üks voor, kus võibolla eelarve isegi 500 000€
 - Eelarve metsandusele 350 000€ - üsna vähe
 - Taotleb kindlasti Metsaselts, Erametsaliit jne
 - EMPL taotleb Puuinfo tegevusteks ~50 000€
- Arendusnõuniku toetuse uut perioodi ja tingimusi ei ole veel endiselt otsustatud. Pikendati paariks kuuks vanadel tingimustel. Üldiselt on meil siiski hea võimalus sealt toetust saada.
- Eesti ja Läti riigimetsa ning puidutööstuste ühiskohtumine Tallinnas, 16.03. Kes soovivad kohtumisel osaleda, palun anda teada Henrikule.
 - Eesmärk tutvuda (inimesed vahetunud nii RMK-s kui ka LVM-is) ja arutada koostöö üle EU poliitikate osas

2. MAK

- EMPL seisukohtade edastamine valitsuserakondade juhtidele 15.01
- Keskkonnakomisjoni istung 24.01, kus ka Margus ja Raul osalesid.
- Aktsioonid, meeleavaldused: ei ole õnnestunud luua suure eduvõimalusega plaani. Meeleavalduse küsimus jäi inimeste initsiatiivikuse taha, samuti ka lubade küsimus.
- Kommunikatsioonitegevused meedias, sotsiaalmeedias
- KOV-ide aktiveerimine – läheb hetkel väga edukalt. Kohalikud omavalitsused on valmis alla kirjutama ühispöördumisele.
- MAK muudatusettepanekud edastatud 7.02
- Keskkonnakomisjoni istung 9.02 – väga suur hulk huvigruppe saab sõna võtta. Pigem tundub tegu olevat formaalsusega, aga igal juhul läheme kohapeale ja esitame oma seisukohad.

3. Kommunikatsioonitegevuste ülevaade

MAK on olnud põhiliselt fookuses. Teoks sai Ametiühinguga ühispöördumine. Nüüd tahame teele saata KOV-dega ühispöördumise.

Kohe on käivitumas sotsiaalmeedia kampaania, millega sihime just maapiirkondade töötajaid.

- Valimiskompass – MAK kontekstis on oluline. Maalehe esilehekülge kaaluda? Maakondlikke lehti? 16 veebruaril plaan avalikustada. Vaatame küsimused üle. Visuaal ja tulemus vaja reljeefsemaks viia.
- Sektori koolitussari - Edaspidi saadame enne igat koolituspäeva meeldetuletava info kõigile liikmetele.
- Korraldada workshop sektori väärtuspakkumise sõnastamiseks. Lihtsat selget ja kõigile arusaadavat sektori väärtuspakkumist ei ole osanud seni sõnastada. Töökohad ja maksutulud ei ole kahjuks piisav. Peame näitama, kuidas see, mis me teeme panustab homsesse. Paneme kokku töögrupi.

- d. Biomajanduse installatsioon Lõuna Koreas, Soulis. Puitmajaliit on plaaninud sinna eraldi sõitu. Aitäh kõigile, kes sinna tooteid andsid!
- e. Norstat uuring – homme läheb esimene pressiteade olulisemate numbritega uuringu tulemustest.

4. Õppereiside arutelu

- a. Välisministeerium pöörab sektorile äridiplomaatia raames tähelepanu, tasub koostööd teha – võimalik liitlane ka siseriiklikes teemades
- b. India
 - i. Aktiivne Eesti ärikonsultant (EAS, Välisministeerium) Vinod Basliyal kes sooviks sektorile teha õppereisi, näiteks Delhi Wood, Kandla sadamalinn jne.
- c. Lõuna Korea
 - i. Biomajanduse näitus Eesti äridiplomaatia keskuses

Õppereisi korraldamiseks oleks vaja vähemalt 5 ettevõtet osalema.

- d. Puitarhitektuuri õppereis Austria-Itaalia – peamine sihtgrupp on olnud, arhitektid, insenerid, ametnikud jne.
- e. Puitarhitektuuri konverentsi “Woodrise” külastus, Bordeaux Prantsusmaa <https://woodrise-congress.com> – sügisel sooviksime külastada. Kas ettevõtteid tahaks oma stendiga sinna minna? Kui õnnestuks rahastuse mudel välja töötada, sooviks selle aastate pärast Eestisse tuua. Väga positiivne, kui saaksime Eesti ettevõtteid sinna.

5. Süsiniku sidumise sertifitseerimise määruse eelnõu

Euroopa Komisjon avalikustas 30. novembril 2022 süsiniku sidumise sertifitseerimise määruse ettepaneku eelnõu: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13172-Certification-of-carbon-removals-EU-rules_en (sellelt lehelt saab eelnõu alla laadida ka eesti keeles). Hetkel koondatakse Eestis Vabariigi Valitsuse ametlikku seisukohta, et see kevad/suvi 2023 nii valitsuses kui ka Riigikogus kinnitada ja seejärel algavad liikmesriikide vahelised läbirääkimised EL Nõukogus. Täiendusettepanekute ja sisendi saatmise tähtaeg huvigruppidele ja kaasatud ministeeriumitele on 14. veebruar.

Määruse eesmärk on luua süsiniku sidumise vabatahtlik sertifitseerimise raamistik Euroopa Liidus, standardiseerida sertifitseerimisraamistiku loomiseks vajalikud seire-, aruandlus- ja tõendamismetoodikad, arendada süsinikuturge, kiirendada tõendatavate ja kõrgekvaliteediliste süsiniku sidumise viiside kasutuselevõttu avaliku ja erasektori rahastamise kaudu (innovatsioonifond, Euroopa Regionaalarengu Fond, programmid LIFE ja „Euroopa horisont“), luua maavaldajatele paremaid teabe-, andmehaldus- ja kohandatud nõustamisteenuseid, mis hõlmavad süsiniku sidumist nii maismaa- kui ka veeökosüsteemides, julgustada tööstusi, põllu- ja metsamehi võtma kasutusele tõhusaid süsiniku sidumise lahendusi.

Süsinikku saab siduda läbi alalise ladustamise (nt bioenergia koos süsiniku püüdmise ja ladustamisega, atmosfäärist süsiniku püüdmine ja selle säilitamine jne), süsinikupõllunduse (agrometsandus, taasmetsastamine, turbaalade taastamine, süsiniku sidumine mulda) ja läbi talletamise pikaajalistes toodetes (puitmaterjalide kasutamine ehitusel).

Kõik tegevused peavad vastama neljale kriteeriumile: süsiniku sidumisega seotud tegevust tuleb täpselt mõõta ja see peab tooma kliima seisukohast üheselt mõistetavat kasu; süsiniku sidumisega seotud tegevus peab kätkema endas rohkemat kui praegu kasutusel olevad tavad ja mitte piirduma üksnes sellega, mida nõuab seadus; sertifikaadid seostatakse süsiniku säilitamise kestusega, et tagada süsiniku püsiv säilitamine; süsiniku sidumisega seotud tegevus peab vastama kestlikkuseesmärkidele, nagu kliimamuutustega kohanemine, ringmajandus, vee- ja mereressursid ning elurikkus, või aitama neid saavutada.

Sertifitseerimine peab käima läbi kolmanda osapoole ja kõik andmed kantakse avalikku registrisse, et vältida topeltarvestusi.

Eesti turul tegutseb hetkel juba 4 rahvusvahelist ettevõtet, kes on tegelikult vahendajad ja nad vaid hõlbustavad CO₂-krediidi tehinguid ostjate (Eestis nt pangad) ja maaomanike vahel. Kolm ettevõtet kauplevad süsinikukrediitidega: kaks (Ecobase ja Arbonics) pakuvad tulu tavametsanduse ja eAgronom põllumajanduse kõrvale. SingleEarth annab väärtuse metsa raiumata jätmisele (Maalehe artikkel: <https://maaleht.delfi.ee/artikkel/120103592/maaomanik-pane-oma-valdused-utmoodi-raha-tootma-need-neli-ettevotet-pakuvad-ponevaid-teenimisvoimalusi>). Vabatahtlikud süsinikuturud erinevad kohustuslikest selle poolest, et vabatahtlikud süsinikukrediidi ostjad teevad tehinguid vabatahtlikult. Nende eesmärk on vähendada oma ettevõtte CO₂ jalajälge ning panustada sellega globaalsete ja riiklike kliimaeesmärkide täitmisesse.

Hetkel on määruse eelnõu väga üldsõnaline ja reguleerib peamiselt sertifitseerijate tegevust, kuid Euroopa Komisjon juba valmistab ette lisanduvaid delegeeritud õigusakte, milles nõudeid täpsustatakse. Kogu kauplemise osa on jäetud lahtiseks ja ei ole selge, kuidas vabatahtlik kauplemine läbi eraettevõtluse hakkab mõjutama riiklikke arvestusi. Nimelt võib maaomanik Eestis nõ rentida oma maa nt 20 aastaks süsiniku sidujana välja ükskõik millisele ettevõttele Euroopas ning samuti liigub puit ehitusmaterjalina ja toodetena ühest riigist teise. Lisaks puudub selgus ja ühtne metoodika, kui pikalt puittooted süsinikku seovad. Määruse arvestuses on hetkel puittoodetes ja -ehitistes arvestatud 50-100 aastase süsiniku sidumise ajaga, kuid erinevate metoodikate kohaselt võib puit nt konstruktsioonimaterjalina süsinikku siduda ka 200 aastaks.

Juhatusele on ülevaade antud. Asi millega tasub kursis olla.

6. EMPL töörühmade töö

- a. Teadus, arendus & innovatsioon – käesoleval aastal tasuks kindlasti jätkata kohtumisi ülikoolidega, kellega eelmisel aastal koostööpäevi korraldasime. Jätkab oma tööd. On avatud liitumiseks, kui keegi soovib osaleda. Pärast valimisi uuesti kokku kutsuda.

- b. Statistika&andmeladu – andmeladu oleks vaja edasi arendada. Lisada andmeallikaid nt Rootsist, Lätist hinnastatistikat. Teises kvartalis planeerida kohtumine.
- c. Tööohutus – ei ole alates 2020 aastast kogunenud. Plaanime uuesti käivitada.
- d. E-veoseleht – seal on ka nii RMK kui ka transpordi poole pealt inimesi. E-veoseleht peaks käivitama saematerjali suuna ja tutvustama puitmajatootjatele.
- e. Sertifitseerimine – seoses FSC ja PEFC-ga. On jäänud pigem soiku. Liidu poolt ei ole hetkel olnud vajadust kokku kutsuda, kui ettevõtete poolt tuleb soov, siis tegeleme.
- f. Puuinfo – ei ole ka hetkel aktiivne. Hetkel ei ole olnud ka ressursi, et midagi uut teha. Puuinfo eesmärk oli populariseerida puidu kasutamist. Konverentsid on seda mõtet kandnud ja praegu ei ole probleemi, et inimesed ei tahaks puidust ehitada. Aastatega on väga palju ära tehtud. Puuinfo on potentsiaali.

Kas tunneme, et tahaks veel luua mõnda töörühma?

- Kogukondade kaasamise töörühm? – kogukonna harimine. Juhatus leiab, et selline suund oleks vaja käivitada. Vaja kaasata suuremad ettevõtted.
- Poliitikakujundamise töörühm – juhatus tervikuna

Üldkoosolekule planeerida seminar sektori väärtuspakkumise ja kogukondade kaasamise teemal.

Henrik Välja
Koosoleku juhataja

Kerli Alliksaar
Protokollija